

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

STRADOMIA NOWA

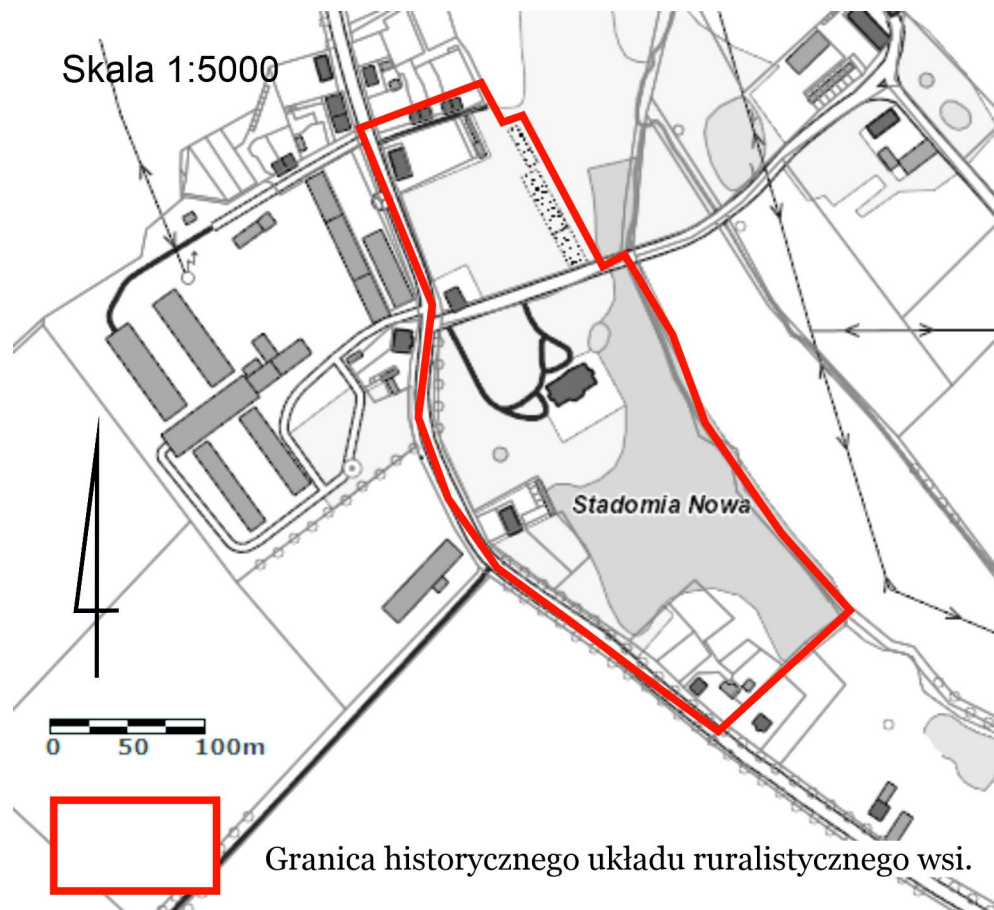
1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1799, 1830, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **DZIADOWA KŁODA**

6. Współrzędne geograficzne

51°15'20" 17°39'10"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne

rolnicze

8. Stan zachowania

4

STRADOMIA NOWA- przysiółek

Poprzednie nazwy miejscowości: 1799 r. - Neu Stradam; 1829 r. - Neu-Stradam; 1830 r. - Stradam Neu-, Nowo Strodomia; 1845 r. - Neu-Stradam, Nowa Strodomia; 1873, 1891, 1912, 1937 r.: Neu Stradam; do 1945 r. - Neu- Stradam.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka oznacza dosłownie Nową Stradomię i utworzona była na bazie nazwy już istniejącej.

Historia wsi i dóbr: W 1310 r. W dokumencie z dnia 28. IV występuje jako świadek Walther de Stradano. W 1799 r. Majątek i gmina Nowa Stradomia powstaje w wyniku podziałów i scaleń majątkowych Dolnej Stradomii. W 1830, 1845 r. Nowa Stradomia wymieniana jest jako wieś. Katolicka część wiernych uczęszcza do kościoła w Sycowie, natomiast dawniej uczęszczano do kościoła katolickiego w Stradomii Dolnej. Do tej wsi administracyjnie należy folwark Hundegut. Jego mieszkańcy uczęszczają do kościoła w Szczodrowicach.

W 1891 r. we wsi znajduje się majątek rycerski z folwarkiem Hundegut i Bergvorwerk. W 1912 r. do majątku rycerskiego w Nowej Stradomii należą folwarki: Hundt-Gut oraz Bergvorwerk, a także Bauergut nr 1 ze Stradomii Wierchnej Ober Stradam.

Widlica usytuowana wzdłuż rzeczki, rozwidlającej się na południowo-wschodnim krańcu na Widawę i Młynówkę. Zachodnie ramię widlicy to szosa do Dziadowej Kłody. W części południowej, pomiędzy szosą a Młynówką, usytuowany jest zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem. Zabudowa w północno-zachodniej części wsi sytuuje się po wschodniej stronie szosy, ma charakter luźno i dość regularnie zlokalizowanych przy drodze zagród. W części południowo-wschodniej dominuje założenie podworskie; w jego sąsiedztwie usytuowanych jest kilka budynków i zagród; większe ich zgrupowanie znajduje się po drugiej stronie obu cieków, przy drugim ramieniu widlicy.

Bibliografia:

- Fischer Ch. F.: Geographisch-statistisches Handbuch Uber Schlesien und die Grafschaft Glatz; Breslau-Jauer 1818.
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845.
- Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmaler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmaler der Landkreise des Reg.- Bezirks Breslau, Breslau 1889.
- Neuling H.: Schlesiens Kirchorte und ihre kirchlichen Stiftungen, Breslau 1902.
- Wytoczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dziadowa Kłoda, Wrocław 1999.
- Zimmermann F. A.: Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t. VII 1787.

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu zabudowy pałacowo-folwarcznej i parku.

czerwiec 2023
Justyna Kość

